

Dysartri

Information till dig och dina anhöriga

Vad är dysartri?

Dysartri är en påverkan på talet som orsakas av exempelvis en stroke eller sjukdomar som Parkinson eller ALS. En stroke innebär en propp eller en blödning i något av hjärnans blodkärl.

Dysartri innebär att talmusklernas rörelser påverkas, de kan bli långsamma, okoordinerade och/eller svaga. Talet kan då bli långsamt, sluddrigt och kanske svagare än normalt.

Hur mycket talsvårigheterna märks kan variera mycket. En del märker bara sina svårigheter då de är trötta, andra har ett tal som kan vara näst intill oförståeligt för samtalspartnern. Svårigheterna kan också variera under dagen.

Ofta har personer med dysartri en förlamning i ena sidan av ansiktet, vilket kan vara en av orsakerna till att talet låter annorlunda. Ibland kan man även få svårt att svälja när man får dysfagi, eftersom det är samma muskler som är inblandade när vi pratar och när vi äter.

Vad händer nu?

Det är svårt att förutsäga hur mycket bättre en person med dysartri kommer att bli. Om dysartrin orsakas av en stroke brukar en spontan förbättring ske och om inget nytt tillstöter blir dysartrin inte värre.

Logopeden träffar patienten på avdelningen och utreder vilka delar av talet som blivit drabbade och hur stora besvären är. Oftast påbörjas träning på sjukhuset.

Beroende på hur svår dysartrin är ser träningen olika ut. Det kan exempelvis vara träning av talmuskulerna, artikulationsträning eller röstträning. Om talet är svårt att förstå kan man ibland behöva ta hjälp av en bokstavstavla eller papper och penna. Det finns även andra hjälpmedel som kan vara aktuella. Logopeden hjälper till att hitta lämpliga sätt.

Efter utskrivning finns det möjlighet att träffa logoped inom kommun eller primärvård. Logopeden på sjukhuset förmedlar oftast kontakten. Hur lång tid man behöver vänta beror dels på vilken typ av svårigheter man har, dels på om det är väntetid hos kommunens eller primärvårdens logoped.

Att tänka på vid samtal

- Se till att det är lugnt omkring er. Stäng av tv och radio. Prata en i taget.
- Välj tid på dagen för viktiga samtal. Dysartrin blir ofta lite sämre när man är trött.
- Ge varandra full uppmärksamhet under samtalet. Ha ögonkontakt.
- Var tydliga med samtalsämnet, på så sätt blir det lättare att förstå varandra. Byt inte ämne för fort.
- Kom överens om ”spelregler” i samtalet. Exempelvis hur ni byter samtalsämne, hur ni signalerar att ni vill prata, om det är tillåtet att fylla i ord och meningar eller att gissa sig till sådant som är svårt att förstå.
- Använd hörapparat om det behövs.
- Ha papper och penna eller bokstavstavla till hands för att kunna lösa eventuella missförstånd.

För den som har dysartri

- Använd hela meningar. Det är ofta lättare för din samtalspartner att uppfatta vad du säger.
- Tala långsamt. Då blir det lättare att hinna artikulera och få ljuden på rätt plats.
- Repetera om du inte blir förstådd. Använd andra ord för att förtydliga det du sagt.
- Tala med så stark röst som möjligt.